

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

№4

2025
APREL

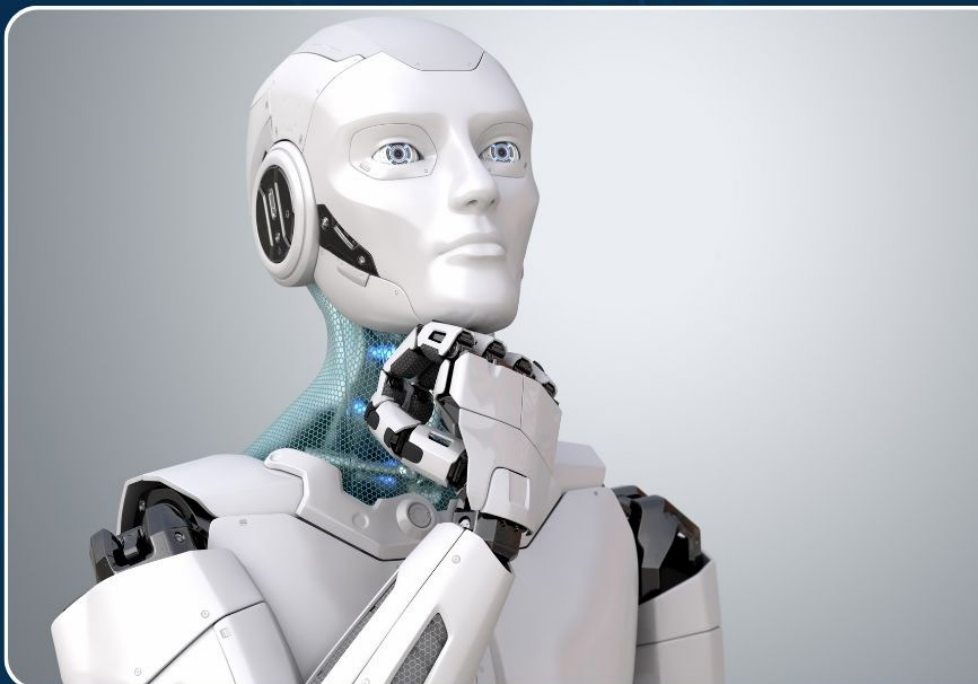

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

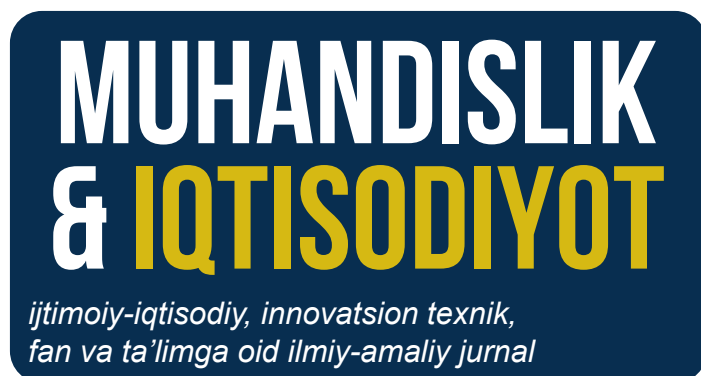
Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

РЭУ.РФ
Российский экономический университет
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

*Elektron nashr,
757 sahifa, aprel, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

TAHRIR HAY'ATI:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modelashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti

08.00.01 - Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 - Makroiqtisodiyot
08.00.03 - Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 - Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 - Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 - Ekonometrika va statistika
08.00.07 - Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 - Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 - Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 - Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 - Marketing
08.00.12 - Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 - Menejment
08.00.14 - Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 - Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 - Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 - Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan
"Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan
milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha
"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

M u a s s i s: "Tadbirkor va ishbiarmon" MChJ

H a m k o r l a r i m i z:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

Роль искусственного интеллекта в управлении финансовым потенциалом предприятий.....	10
Юсупов Файзулла Якубович	
Erkin iqtisodiy zonalar faoliyatini moliyaviy vositalar orqali takomillashtirish: "Navoiy" EIZ misolida.....	20
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Davlat xaridlari jarayonini boshqarish va nazorat qilishning muhim jihatlari.....	26
Xodjamqulov Shahboz Sherali o'g'li	
Oliy ta'lim tizimini baholash: milliy model va global standartlar.....	31
Hakimov Hakimjon Abdullo o'g'li, Hakimova Gulnoza Abdulloyevna	
Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion jozibadorligini oshirishda xorij tajribasi.....	37
Qodirov Iskandar Alisher o'g'li	
Механизмы адаптации рынка труда к новой модели экономического роста: теория, практика и цифровые решения.....	41
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
Xorazm viloyati eksport strategiyasini takomillashtirishning iqtisodiy va ijtimoiy ta'sirlari.....	50
Fozil Xolmurotov	
Suv resurslarini tejashda aqli sug'orish tizimlarining ahamiyati.....	62
Abdullayev.A., Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
To'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoati raqobatbardoshligini oshirishning marketing vositalari.....	68
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich	
The current state and development trends of innovative activity in agriculture.....	72
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Методология оценки инновационной деятельности.....	78
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil iqtisodiy o'sishda raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlikning integratsiyalashuvi.....	86
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li, Maqsudov Bunyod Abdusamat o'g'li	
Tijorat banklari aktivlarini diversifikatsiya qilish yo'llari tahlili.....	92
Abdurazzoqov Abdualim Abdujabbor o'g'li	
Направления повышения эффективности средств, направляемых на обеспечение занятости населения и сокращение бедности.....	97
Маликов Аuezхан Жорабекович	
O'zbekiston uy xo'jaliklarining farovonlik koeffitsiyenti: blackorby va donaldson yondashuvi asosida tahlili.....	106
Boltayeva Dilafza Jumaqulovna	
O'zbekistonda aholi jon boshiga asosiy kapitalga investitsiyalarning o'zgarish dinamikasi.....	114
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish sharoitida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash, davlat iqtisodiy siyosatini takomillashtirish va sirkulyar iqtisodiyot tamoyillarini joriy etishning samaradorligini oshirish yo'llari.....	123
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi, Saifnazarov Ismoil Saifnazarovich	
Yangi o'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanish tendensiyalari.....	132
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	

Mulkchilik shakliga ko'ra tijorat banklarida depozitlarining amaldagi holati tahlili	138
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Bandlikni ta'minlashda moliyaviy mexanizmlarning o'rni va ahamiyati	151
Karimjonov Muhammadrasul To'liqinjon o'g'li	
Mustaqil direktorlar ulushi, nomoliyaviy axborotlarning oshkor qilinishi va dividend siyosatining kapital qiymatga kompleks ta'siri	159
Urinov Bobur Nasilloevich	
Turizm orqali ish o'rinlarini yaratish va bandlik muammosini kamaytirish imkoniyatlari	167
Kaxramanova Sevda Shamsiddin qizi	
Kam quvvatli gidroelektr stansiya uchun mos bo'lgan invertor, reduktor, akkumulyator va generatorni tanlash	173
Xamrayev Og'abek Oybek o'g'li, Davletov I.Y.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat tarmoqlarini ijtimoiy va iqtisodiy jarayonlarini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	182
Ibragimova Gulnoza Sayidmuradovna	
Terminologiya va ilmiy terminologiya xususida	188
Ruziyeva Gulnoz Temirqulovna	
O'zbekiston Respublikasida innovatsiyalarni tashkil etish va moliyalashtirish yo'llari	192
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Bazalt chiqindi toshqol asosidagi kam suv talabchan sementlarning samaradorligini oshirish	197
Babayev Sultonbek Sunnat o'g'li	
Qashqadaryo qayta tiklanuvchi energiya manbalarining samaradorligini turli yondashuv asosida baholash	203
Omonova Sitara Zafar qizi, Utayev Sobir Achilovich	
Tilshunoslikning mexanika muhandisligi terminlari xususida	208
Mansurova Nafisa Qamariddinovna	
"Chizma geometriya va perspektiva" fanining arxitektura bilimlari tizimidagi roli	213
Yusubjonov Jonibek Farxod o'g'li	
Geodezik plan olishning avtomatlashgan usullari	219
Mamajonova Nodira Alisher qizi	
Zamonaviy arxitektura interyer dizaynida milliy grixva islomiy naqshlar uyg'unligi	225
Qo'chqarov Baxodir O'lmasovich	
Qurilishda mehnat unumdorligini oshirish va uni prognozlashning nazariy asoslari	230
Abduvaliyev Bekzod Muhiddin o'g'li	
Qishloq aholi hududlaridagi zamonaviy innovatsion o'zgarishlarining o'rta ta'lim maktablari tuzilishidagi ta'siri	235
Abdurahmonov Olimjon Obboqul o'g'li	
Seysmik hududlarda qurilish konstruksiyalarini to'g'ri tanlash	241
Egamberdiyeva Shaxnoza Abdurashidovna	
Arixiy yodgorliklarning me'moriy-rejaviy, konstruktiv va badiiy bezak yechimlari	251
Sotvoldiyev Azamatjon Akramjon o'g'li	
Xitoy va O'zbekiston tajribasi asosida soliq to'lovchilar reytingi tizimi orqali fiskal intizomni mustahkamlash	255
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	
Turizmga investitsiyalar iqtisodiyotimizga ijobiy ta'siri etuvchi omillari sifatida	268
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Tursunov Qosimbek Nodirovich	

Problems of determining the informativeness of input and output parameters in object management	275
Turapov Ulugbek Urazkulovich	
Tijorat banklari faoliyatiga foiz riskining ta'siri: ilmiy-nazariy asoslar va amaliyot tahlili	280
Turdiyev Abdulhakim Qulbazarovich	
Zamonaviy moy filtrlarining dvigatel ishlash resursini oshirishiga ta'siri.....	290
Mirzakarimov Rustambek Xusanboy o'g'li	
Qayta tiklanadigan energiya manbalari: zamonaviy global tendensiyalar va O'zbekiston uchun perspektivlar	295
Bozarov Elyor Boboqulovich, Rustamova Sarvinoz Azizbek qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda investitsiyaning ahamiyati.....	300
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
Strengthening and enhancing the export potential of industrial enterprises for sustainable growth.....	305
Researcher of Tashkent State University of Economics	
Davlat tashkilotlarining bitiruvchilarga bo'lgan ehtiyoji va talablari.....	310
Daminova Barno Esanovna, Bozorova Irina Jumanazarovna, Pardayeva Muqaddas Zafar qizi	
Erkin iqtisodiy hududlar soliq rejimlarini takomillashtirishning xorij tajribasi.....	320
Boltayev Jo'rabek Yusofovich	
Tabiiy va sun'iy tolalar sanoatini diversifikatsiya qilish orqali investitsion jozibadorlikni oshirish.....	325
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B segmentida omnichannel marketing strategiyalarining qo'llanishi	331
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	338
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	
Task mapping and job scheduling implications of fdi inflows and governance quality metrics	343
Nilufar Zikirullaeva Dilmurod qizi	
Yangi O'zbekiston savdo-iqtisodiy munosabatlari rivojlanishida xizmatlar eksportining ahamiyati	350
Eshanqulov Baxodir Abduraxmon o'g'li	
Budjet daromadlarini shakllantirishda yirik soliq to'lovchilarning tutgan o'rni	357
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
Davlat maqsadli jamg'armalari resurslarini boshqarish va samarali foydalanish yo'nalishlari.....	361
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Kichik biznes hamda xususiy tadbirkorlik subyektlari amaliy holati, sohani rivojlantirish asoslari	365
Ortiqov Ulug'bek Akrombek o'g'li	
Korxonalarda moliyaviy instrumentlarning hisobi va audit masalalari	371
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklarida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash bo'yicha zamonaviy tendensiyalar	375
Latipova Lola Ilhomovna	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish orqali soliq to'lovchilar faoliyatini muvofiqlashtirish	380
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
Transformatsiyalash jarayonida tijorat banklari likvidligini oshirishning nazariy asoslari	385
Poyonov Bobir Bekturod o'g'li	

The importance of implementing international accounting standards in uzbekistan	393
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Ikki o'lchovli geofizik signallarni raqamli ishlashda XAAR tez o'zgartirish algoritmlari.....	403
Ibragimov Sanjarbek Salijanovich, Mullajonov Baxodirjon Arabboyevich	
Turizm infratuzilmasi va xizmat sifatini oshirish maqsadida yangi turistik yo'nalishlar va imkoniyatlar yaratish chora tadbirlari.....	410
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Xakimov Zoxid Norbo'tayevich, Yusupov Muxammadali Soxib o'g'li, Ro'zimatov Sanjarbek Qosimjon o'g'li	
Korporativ boshqaruvda budjetdan tashqari mablag'lar samaradorligini oshirish	420
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
Enhancing labor productivity in industrial enterprises of developed countries: experiences and strategies	426
Abduxakimova Farangiz Sidikjon kizi	
Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali "Olmaliq KMK" ajda innovatsion loyihalarni boshqarish samaradorligini oshirish yo'llari.....	434
Inamova Farida Usmanjanovna	
Methodological problems of accounting of fixed assets	439
Kholbekov Rasul Olimovich	
Необходимость платежной системы.....	446
Сайфиддинов Илхом Файзиддинович	
Зеленое ipro как новый инструмент финансирования	451
Шахзод Сайдуллаев	
Инструменты фондового рынка в международной практике повышения инвестиционной привлекательности бизнеса	459
Юлдуз Усманова	
Модели устойчивого развития туризма: международный опыт и возможности адаптации в узбекистане.....	471
Сальникова Елена Александровна	
Внедрение антикоррупционных стандартов iso в узбекистане	478
Исмаилов Баходир Исламович, Зокиров Саидакмал Баходир угли	
Global moliyaviy markazlarni baholash mexanizmi	483
Sharipova Shaxinabonu Orif qizi	
Трансформация банковского сектора узбекистана под влиянием цифровых технологий.....	488
Захарова Ирина Борисовна, Непейвода Андрей Николаевич	
Uy-joy fondini qulayligini modernizatsiya va rekonstruktsiya orqali oshirish imkoniyatlari.....	493
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	
Влияние технологии блокчейн на банковскую сферу	500
Амонова Хафиза	
Buxoro viloyatida suv tanqisligi sharoitida resurs tejamkor agrotexnologiyalar asosida agrobiznesni barqaror rivojlantirish masalalari	504
Ro'ziyev Sobirjon Samatovich, Saidova Firuza Kamolovna	
O'zbekiston respublikasida demografik dividend olish imkoniyatlaridan oqilona foydalanish metodlari	510
Sharipov Sherzod Shavkatovich	
Budjet mablag'laridan foydalanish ustidan jamoatchilik nazorati mexanizmlari	515
Sharoxmatov Abdurahim Abdulamitovich	

Kichik biznes va tadbirkorlik faoliyatiga investitsiya jalb etish-taraqqiyot garovi.....	522
Karimova Komila Daniyarovna	
Islomiy banklar tizimi va ularning faoliyatini o'zbekistonda rivojlantirish istiqbollari.....	529
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi	
The use of media technologies in teaching russian language lessons	534
Khojaeva Kh.S.	
Davlat budjetini shakllantirishda soliqlarning o'rni.....	538
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klaster subyektlarida buxgalteriya hisobini takomillashtirishda elektron imzoning roli	543
B. Q. Madartov, G. R. Xolmurodova	
Разработка новых инновационных антикоррозионных решений для защиты стального оборудования нефтегазовой отрасли.....	547
Курбанова Фируза Солеховна, Очилов Абдурахим Абдурасулович, Саатов Санжар Каландарович	
Glitserin bikarbamat sintezi.....	552
Bafojev Abduhamid Hoshim o'g'li	
Respublikada tibbiy xizmatlarini raqamlashtirish asosida rivojlantirishning konseptual yo'nalishlari.....	558
Axmedov Zafarjon A'zamovich, Karabaev Sanjar Abdusamatovich, Uraqov Shokir Ulashovich	
Shamol turbinasi parraklarining burilish burchagini rostdashning amaliy ahamiyati	567
Muzaffarov Firdavs Fuzayl o'g'li, Rashidov Sherzod Kahramonovich, Hojimurodov Jasur Erkinovich	
Оценка комфортности городской среды в узбекистане на основе интегральных индикаторов коммунальной обеспеченности	573
Шатохина Светлана Юрьевна	
Avtotyuning tushunchasi, turlari va tasnifi	581
Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich, Ne'matov Husniddin Alijon o'g'li	
"Yashil eksport" tushunchasining mohiyati va uni o'zbekiston iqtisodiyotiga joriy qilish imkoniyatlari.....	586
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	
Методология оценки влияния факторов, определяющих прямые иностранные инвестиции на экономическую безопасность страны	593
Глазова Марина Викторовна	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	600
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Information exchange acceleration in emergency modes of intelligent control systems	607
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li	
Ijro mexanizmlarini vizual simulyatsion modellash tirishning boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyati	613
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Esonov Husniddin Mamarasul o'g'li, Mamatqulov Toir Chorshanbiyevich	
Sement qorishmasi tarkibiga polivinilatsetat, akril emulsiyasi va suyuq shisha (natriy/silikat eritmalari)ni qo'shish orqali mustahkamlik darajasini oshirish	618
Imamov Suxrob Solexovich	
Инновационные технологии получения металлического индия из оборотных растворов цинкового завода (Алмалыкский ГМК).....	624
Абдиева Манзура Маткаримовна	

Analysis of the use of equipment for cleaning and preparing a lightweight drilling fluid	629
Xolmuxammadiyev Abduxoliq Mahammadi o'g'li, Toshev Sherzod Orziyevich	
Перспективы территориальной организации и развития пищевой промышленности в самаркандской области	635
Хамраев Казим	
Zamonaviy korxonalarda blokcheyn texnologiyalarining qo'llanilishi va ularning samaradorlikka ta'siri	645
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li, To'g'onov Ibrohimxo'ja	
Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy injiniring asosida bank innovasiyalarini joriy etish jarayonini takomillashtirish	652
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
Yo'l qurilish tashkilotlarida oqilona moliyaviy strategiyalarni amalga oshirish	659
Raximov Dilshodjon	
"UZSUVTAMINOT" AJ tizimidagi korxonalarining biznes jarayonlari bo'yicha asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (kpi) ni baholash uslublari	664
Saidakbarov Xusniddin Abdisalomovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida mulkni qayta baholash va unga yetkazilgan moddiy zararni aniqlashning vazifa va tamoyillari	668
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari faoliyatida biznesi ekotizimini tashkil etish yo'llari va prinsiplari	673
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash	679
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tikilayotgan brezent materiallari choklariga polimer qoplovchi uskunaning tarkibli roligi bikrligini aniqlash	684
Amonov Abdurahmon Rafiq, Muxamedjanov Mironshoh Mansurjon o'g'li	
Urban aglomeratsiyalar sharoitida yer osti inshootlariga ta'sir etuvchi geologik xavflarni kompleks baholash	688
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Algorithm for optimizing repetitive tasks in production process execution mechanisms	694
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'li Assistant	
Методологический подход "дебют четырёх коней" в оценке финансового потенциала	702
Буранова Лола Вахобовна	
Tijorat banklari aktivlarining samaradorlik ko'rsatkichlari	714
Absamatov Anvar Ergashovich	
Qurilish sohasida investitsion faoliyatni shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	720
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari	728
Komilova Lola Nasilloevna	
Analitik sinov laboratoriyalarida xavflarni aniqlashning ilmiy-uslubiy uslubiy yechimlari	737
Masharipov Shodlik Masharipovich, Ibroximov Jasurbek Maxammadovich	
Zamonaviy metrologiya asoslari, kvant metrologiyaning istiqbollari	742
Ibroximov Jasurbek Maxammadovich	
Infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish uchun investitsiyalar kiritishning zarurati va samaradorlik ommillari	746
Musoyev Behruz Shaxobjon o'g'li	

Mintaqaning investitsion imkoniyatlarini oshirishda xorij tajribasi.....	750
Masharipov Sardorbek Farxadovich	

MINTAQANING INVESTITSION IMKONIYATLARINI OSHIRISHDA XORIJ TAJRIBASI

Masharipov Sardorbek Farxadovich

Urganch davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi
Urganch ranch texnologiya universiteti “Iqtisodiyot”
kafedrasida katta o‘qituvchisi
ORCID: 0009-0002-1073-1475

Annotatsiya: Maqolada mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirishda xorijiy tajriba tahlil qilinadi. Xususan, turli mamlakatlar tajribasidan olingan samarali investitsiya strategiyalari va amaliyotlari, davlat islohotlari, xususiy sektor ishtiroki va qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari o‘rganiladi. Tadqiqot natijalari mintaqamamlakatlari uchun eng dolzarb tajribalarni aniqlash va ularni milliy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Shuningdek, xorijiy tajribalar asosida investitsion muhitni yaxshilash, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va barqaror iqtisodiy o‘sishni ta‘minlash yo‘llari tavsiya etiladi.

Kalit so‘zlar: Investitsiya, xorijiy tajriba, mintaqaviy rivojlanish, iqtisodiy o‘sish, investitsion salohiyat, davlat islohotlari.

Abstract: This article analyzes foreign experiences in enhancing regional economic development and investment potential. It examines successful investment strategies and practices implemented in various countries, including government-led reforms, the role of the private sector, and effective support mechanisms. The findings emphasize the necessity for regional countries to study and adapt the most relevant international experiences to their specific economic contexts. Moreover, the study provides recommendations on improving the investment climate, attracting foreign direct investment, and ensuring sustainable economic growth based on global best practices.

Keywords: Investment, foreign experience, regional development, economic growth, investment potential, government reforms.

Аннотация: В статье проводится анализ зарубежного опыта в сфере повышения регионального экономического развития и инвестиционного потенциала. Рассматриваются успешные инвестиционные стратегии и практики, реализуемые в различных странах, включая государственные реформы, участие частного сектора и эффективные механизмы поддержки. Результаты исследования подчеркивают необходимость изучения и адаптации наиболее актуального зарубежного опыта к экономическим условиям стран региона. Также представлены рекомендации по улучшению инвестиционной среды, привлечению прямых иностранных инвестиций и обеспечению устойчивого экономического роста на основе мирового опыта.

Ключевые слова: Инвестиции, зарубежный опыт, региональное развитие, экономический рост, инвестиционный потенциал, государственные реформы.

KIRISH

Bugungi global iqtisodiy muhitda mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish har bir davlatning barqaror o'sishiga erishishda asosiy omillardan biriga aylangan. Xususan, investitsiyalar rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiy faollikni kuchaytirish, yangi ish o'rinlari yaratish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va iqtisodiy farovonlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bundan tashqari, investitsiyalar iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda ham samarali vosita sifatida ko'rilmogda.

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, investitsiyalarni jalb qilishda turli mamlakatlar tomonidan qo'llanilgan muvaffaqiyatli strategiyalar, davlat islohotlari, xususiyl sektorning faolligi va investitsion muhitni yaxshilashga qaratilgan mexanizmlar o'z samarasini bergan. Shu bilan birga, har bir mamlakatning o'ziga xos iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy sharoitlarini inobatga olgan holda, xorijiy tajribalarni milliy sharoitlarga moslashtirish va o'ziga xos strategiyalarni ishlab chiqish zarurati yuzaga kelmoqda.

Ushbu maqolada xorijiy mamlakatlar tajribasi asosida muvaffaqiyatli investitsiya strategiyalari, davlat tomonidan amalga oshirilgan islohotlar, xususiyl sektorning ishtiroki hamda investitsion muhitni yaxshilashga qaratilgan yondashuvlar tahlil qilinadi. Shuningdek, mintaq mamlakatlari uchun eng dolzarb bo'lgan tajribalarni o'rganish va ularni mahalliy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirish masalalari ko'rib chiqiladi.

Mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish masalalari hozirgi davrda global iqtisodiyotda eng dolzarb yo'nalishlardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Xususan, rivojlanayotgan va o'rta darajadagi mamlakatlar uchun iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash va ijtimoiy farovonlikni oshirish, ko'p jihatdan, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga bog'liq. Xorijiy tajribalar esa ushbu mamlakatlar uchun investitsion salohiyatni oshirish, zamonaviy iqtisodiy islohotlarni joriy etish va xususiyl sektorni rivojlantirishda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Bundan tashqari, globalizatsiya jarayonining jadallashuvi, kapital oqimlarining chegarasiz harakatlanishi va xalqaro bozorlarning integratsiyalashuvi mintaq mamlakatlarini global raqobatbardoshlik darajasini oshirishga majbur qilmoqda. Shu bois, mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirishga doir masalalar barcha mamlakatlar uchun dolzarb bo'lib, ilmiy va amaliy tadqiqotlarni talab qilmoqda.

Shunday qilib, xorijiy tajribalarning o'rganilishi va mintaqaviy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirilishi orqali mamlakatlar o'z iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish, yangi investitsiyalarni jalb qilish, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va barqaror rivojlanishni ta'minlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Mazkur mavzu nafaqat ilmiy nazariy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb bo'lib, davlat siyosatini shakllantirish va iqtisodiy islohotlarni muvaffaqiyatli amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish bo'yicha xorijiy va o'zbek adabiyotlarida ko'plab ilmiy tadqiqotlar, maqolalar, kitoblar va hisobotlar mavjud. Ushbu adabiyotlar investitsiyalarning iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, samarali investitsiya strategiyalari va davlat islohotlarining muvaffaqiyatli tajribalari haqida chuqur tahlil va tavsiyalarni taqdim etadi. Quyida mazkur mavzu bo'yicha o'zbek va xorijiy adabiyotlardan ba'zi muhim manbalar ko'rib chiqiladi.

Abdullayev A. va Turg'unov A. (2014) tomonidan tayyorlangan "O'zbekiston Respublikasining investitsion salohiyati va uni oshirish yo'llari" asarida O'zbekiston Respublikasining investitsion salohiyatini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar va davlat dasturlari tahlil qilingan. Mualliflar davlatning iqtisodiy siyosati va investitsiyalarni jalb etishdagi qo'llanilayotgan mexanizmlarini tahlil qilgan holda, mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va ularni samarali boshqarish yo'llarini ko'rsatib berganlar.

Azimov A. (2011) tomonidan yozilgan "Investitsion muhiti shakllanishi: O'zbekiston tajribasi" kitobida O'zbekistondagi investitsiya muhiti va uning shakllanish jarayonlari, iqtisodiy islohotlar, davlat qo'llab-quvvatlashi hamda xususiyl sektorning roli tahlil etilgan. Muallif O'zbekiston investitsion muhiti bo'yicha xorijiy tajribalarni o'rganib, ular asosida mamlakatda amalga oshirilishi kerak bo'lgan

takliflarni ilgari surgan. Asarda, shuningdek, O'zbekiston iqtisodiy tizimini modernizatsiya qilish va investorlar uchun qulay sharoitlar yaratish bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Karimov I.A. (2013) tomonidan tayyorlangan "O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishi: investitsion salohiyat va tarmoqlarni rivojlantirish" asarida mamlakat iqtisodiy barqarorligini ta'minlash va investitsiyalar rivojlanishiga oid siyosatlar keng yoritilgan. Asarda O'zbekiston iqtisodiyotining global bozorga integratsiyasi va investitsiyalarni jalb qilish uchun zarur bo'lgan infratuzilma, siyosiy va iqtisodiy islohotlar muhokama qilingan.

Barro R.J. va Sala-i-Martin X. (2004) tomonidan yozilgan "Economic Growth" asarida iqtisodiy o'sish va investitsiyalarning o'sishga ta'siri tahlil etilgan. Mualliflar iqtisodiy o'sish uchun zarur bo'lgan investitsiya salohiyati, davlat siyosati va xususiy sektorning ahamiyatini ko'rsatganlar. Shuningdek, rivojlanayotgan mamlakatlar uchun investitsion salohiyatni oshirishga doir turli strategiyalar muhokama qilingan. Ushbu asar iqtisodiy o'sishning asosiy tamoyillarini tushunishda muhim manba hisoblanadi.

Sachs J.D. va Warner A.M. (1995) tomonidan tayyorlangan "Natural Resource Abundance and Economic Growth" maqolasida tabiiy resurslar va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilingan. Asarda tabiiy resurslarga boy mamlakatlar investitsion salohiyatni qanday oshirishlari, davlat islohotlari va resurslarni samarali boshqarish orqali iqtisodiy o'sishni qanday ta'minlashlari haqida fikr yuritilgan. Ushbu maqola rivojlanayotgan mamlakatlarda tabiiy resurslardan samarali foydalanish va investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha xorijiy tajribalarni tahlil qiladi.

Rodrik D. (2004) tomonidan yozilgan "Industrial Policy for the Twenty-First Century" asarida sanoat siyosati va investitsiyalarni jalb qilishda davlatning roli o'rganilgan. Muallif davlat tomonidan qo'llaniladigan sanoat siyosati, xususiy sektorni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar, investitsiya muhiti va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish siyosatlarini tahlil qilgan. Shuningdek, Janubiy Koreya va Singapur kabi muvaffaqiyatli rivojlangan davlatlar tajribasi ko'rib chiqilgan.

Singh R. (2012) tomonidan yozilgan "Foreign Direct Investment and Economic Growth in Developing Countries: A Cross-Country Analysis" maqolasida rivojlanayotgan mamlakatlarda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri tahlil etilgan. Asarda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan investitsiya muhiti yaratish va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha muvaffaqiyatli amaliyotlar ko'rib chiqilgan. Maqolada xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda samarali yondashuvlar o'rganilgan va rivojlanayotgan mamlakatlarga tavsiyalar berilgan.

World Bank (2001) tomonidan tayyorlangan "Global Economic Prospects: A World Trade Organization Report" hisobotida global iqtisodiy o'sishning yuksalishi va uning investitsiya salohiyatiga ta'siri tahlil etilgan. Hisobotda xalqaro investitsiyalarni jalb qilish, iqtisodiy o'sishni ta'minlashda davlatlar o'rtasidagi hamkorlikning ahamiyati ko'rsatilgan. Shuningdek, iqtisodiy islohotlar va savdo siyosatining o'zgarishi investitsiyalarni jalb qilishga qanday ta'sir qilishi muhokama qilingan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda asosiy metodlardan biri sifatida tahliliy metod qo'llanilgan bo'lib, ushbu metod orqali mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish bo'yicha xorijiy tajribalar tizimli ravishda o'rganildi. Xususan, xorijiy mamlakatlar tajribasi tahlil qilinib, ularning muvaffaqiyatli investitsiya strategiyalari, davlat islohotlari, xususiy sektorning roli va investitsion muhitni yaxshilashga qaratilgan yondashuvlari o'rganildi. Tahlil jarayonida quyidagi yo'nalishlar bo'yicha amaliy va nazariy ma'lumotlar taqdim etildi:

- xorijiy mamlakatlarning investitsion salohiyatni oshirishdagi muvaffaqiyatli tajribalari;
- davlat islohotlari va xususiy sektorning investitsiyalarni jalb qilishdagi o'rni;
- xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun ishlab chiqilgan samarali siyosat va mexanizmlar.

Tadqiqotning ikkinchi asosiy metodologiyasi — komparativ (solishtirma) metod bo'lib, unda turli mamlakatlarning investitsiyalarga bo'lgan yondashuvlari va iqtisodiy rivojlanish strategiyalari solishtirildi. Ushbu metod orqali O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanish yo'llari xorijiy tajribalar bilan taqqoslandi. Mamlakatlar o'rtasidagi farqlar va o'xshashliklar o'rganilib, O'zbekistonda qo'llanilishi mumkin bo'lgan samarali strategiyalar aniqlab olindi. Misol sifatida Janubiy Koreya, Singapur va boshqa rivojlangan davlatlarning investitsiyalarni jalb qilishdagi muvaffaqiyatlari tahlil qilindi.

Shuningdek, tadqiqotda empirik metod ham qo'llanilib, real ma'lumotlarga asoslangan tahlillar amalga oshirildi. Tadqiqotda statistik ma'lumotlar va amaliy tadqiqotlar yordamida mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsiyalarning ta'siri o'rganildi. Ushbu metod mintaqadagi iqtisodiy o'sish va investitsion salohiyatning o'zgarishlarini kuzatib borish, investitsiya oqimlari, iqtisodiy faollik va barqaror o'sish o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashga yordam berdi. O'zbekiston va boshqa rivojlanayotgan mamlakatlarning iqtisodiy indikatorlari, shuningdek, investitsiya strategiyalari bo'yicha yig'ilgan ma'lumotlar empirik tadqiqotlar uchun asos bo'ldi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maqolada ko'rib chiqilgan mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish bo'yicha xorijiy tajribalar tahlili asosida quyidagi muhim tahliliy natijalarga erishildi.

Xorijiy mamlakatlar, ayniqsa rivojlangan davlatlar, investitsiyalarning iqtisodiy o'sish va rivojlanishga ta'sirini ta'minlashda samarali mexanizmlar va strategiyalarni ishlab chiqqanlar. Ularning tajribasi quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Singapur: Singapurning muvaffaqiyatli investitsiya strategiyasi davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikka asoslangan. Davlat tomonidan investorlarni jalb qilish uchun qulay soliq siyosati va infratuzilmani yaratishga doir islohotlar amalga oshirilgan. Shuningdek, investitsiya muhiti va samarali huquqiy tizim yaratishda muvaffaqiyatli tajriba namoyish etilgan.

Janubiy Koreya: Janubiy Koreya tez rivojlanish jarayonida yuqori texnologik sanoatni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratgan. Davlat tomonidan amalga oshirilgan sanoat siyosati ilg'or texnologiyalarni rivojlantirishga qaratilgan investitsiyalarni jalb qilishga imkon bergan. Rivojlanayotgan mamlakatlar uchun Janubiy Koreya investitsion strategiyalarini o'rganish dolzarb hisoblanadi.

Xitoy: Xitoyning iqtisodiy muvaffaqiyati uzoq yillar davomida davlat boshqaruvi, erkin savdo zonalari va xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga qaratilgan siyosatga asoslangan. Ushbu tajriba rivojlanayotgan mamlakatlar uchun iqtisodiy salohiyatni oshirishda samarali model bo'lishi mumkin.

O'zbekistonning investitsiya muhiti islohotlar jarayonida davom etmoqda. O'zbekiston hukumati 2017-yildan boshlab bir qator islohotlarni amalga oshirib, qonunchilikni takomillashtirish, soliq tizimini soddalashtirish, xususiy sektorni rivojlantirish va investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay sharoitlar yaratdi. Bu jarayonda davlatning roli katta bo'lib, xalqaro investorlar uchun yangi imkoniyatlar shakllantirildi.

Investitsiya muhiti: O'zbekiston investitsiya muhitini yaxshilash uchun turli mexanizmlar, jumladan, investitsiya shartnomalari, soliqqa oid imtiyozlar va investorlarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat dasturlarini joriy etdi. Biroq, ba'zi sohalarida, ayniqsa, huquqiy xavfsizlik, raqobat muhiti va shaffoflik borasida hali ham kamchiliklar mavjud.

Infratuzilma: O'zbekiston infratuzilmasi, ayniqsa, transport va energetika sektorlarida kengaytirish va modernizatsiya qilish talab etiladi. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun ushbu sohalarida keng ko'lamli islohotlar zarur.

Tahlil davomida O'zbekistonning investitsion salohiyatini oshirish uchun quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

Soliq va investitsiya siyosatini takomillashtirish: Investitsiya muhitini yanada yaxshilash maqsadida soliq tizimini soddalashtirish, soliqqa oid imtiyozlarni kengaytirish va investorlar uchun shaffof tizim yaratish muhim ahamiyatga ega.

Infratuzilma rivojlanishi: Transport, energetika va kommunikatsiya sohalarida infratuzilmani rivojlantirishni jadallashtirish zarur. Bu, ayniqsa, qishloq joylarida investitsiyalarni jalb qilishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Xususiy sektor va davlat hamkorligini kuchaytirish: Xususiy sektorni rivojlantirish va davlat islohotlarini qo'llab-quvvatlash o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash lozim. Innovatsion texnologiyalarni jalb qilish va startaplar uchun qulay sharoitlar yaratish muhim hisoblanadi.

Boshqaruv va huquqiy tizimni takomillashtirish: Investitsiyalarni jalb qilishda huquqiy xavfsizlik, shaffoflik va raqobat muhiti asosiy omillardan biridir. Xorijiy investorlarning huquqlarini himoya qilish va iqtisodiy faoliyatni yanada shaffof qilish uchun zarur huquqiy o'zgartirishlarni amalga oshirish tavsiya etiladi.

Ijtimoiy barqarorlik va ekologik jihatlar: Investitsiyalarni jalb qilishda ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ta'minlash ham muhim ahamiyatga ega. Yangi investitsiyalarni jalb qilishda ekologik va ijtimoiy omillarni hisobga olish orqali uzoq muddatli rivojlanish uchun asos yaratish mumkin.

Umuman olganda, mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish bo'yicha xorijiy tajribalar tahlili O'zbekiston va boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar uchun muhim yo'l-yo'riqlarni taqdim etadi. Xorijiy tajribalarni o'rganish orqali mamlakatlar o'z iqtisodiy salohiyatini oshirishda samarali mexanizmlar va siyosatlarini ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'zbekiston uchun esa investitsiya muhitini va davlat islohotlarini yanada takomillashtirish, infratuzilma va huquqiy tizimni mustahkamlash zarur. Shuningdek, investitsiyalarning barqaror iqtisodiy o'sishdagi ahamiyatini inobatga olgan holda, ijtimoiy va ekologik jihatlarni ham e'tiborga olish muhimdir.

Tadqiqot natijalari O'zbekistonning iqtisodiy salohiyatini oshirish, investorlarni jalb qilish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan strategik yondashuvlarni aniqlab berdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va investitsion salohiyatni oshirish bo'yicha xorijiy tajribalar tahlili O'zbekiston va boshqa rivojlanayotgan mamlakatlar uchun muhim amaliy yondashuvlarni taqdim etdi. Tadqiqot davomida quyidagi xulosalarga kelindi:

Xorijiy tajribalar samarali investitsiya strategiyalarining mavjudligini ko'rsatadi. Muvaffaqiyatli investitsiya tajribalari, xususan Singapur, Janubiy Koreya va Xitoyning iqtisodiy rivojlanish modellari, investitsiyalarni jalb qilishda samarali siyosat va mexanizmlarni ishlab chiqish zarurligini ko'rsatmoqda. Ushbu davlatlar investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay huquqiy va iqtisodiy sharoitlar yaratgan.

O'zbekistonning investitsion salohiyatini oshirishda davlatning roli katta. O'zbekiston hukumati tomonidan amalga oshirilgan islohotlar va yangi qonunchilik, iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Biroq investitsiyalarni jalb qilishda ba'zi muammolar, jumladan huquqiy xavfsizlik, raqobat muhiti va infratuzilma tizimining yetishmovchiligi saqlanib qolmoqda.

Investitsion salohiyatni oshirishda, iqtisodiy o'sishni ta'minlashda va barqaror rivojlanish yo'nalishida ijtimoiy va ekologik omillarni hisobga olish zarur. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ekologik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotda ushbu masalalar keng tahlil qilinib, yirik investitsiya loyihalarining ijtimoiy va ekologik ta'sirini kamaytirishga doir tavsiyalar ishlab chiqildi.

Takliflar

Investitsiya siyosatini yanada takomillashtirish. O'zbekistonning investitsiya siyosatini rivojlantirishda soliq tizimini soddalashtirish, xususiy sektorni rag'batlantirish va investorlarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan amaliy mexanizmlarni joriy etish zarur. Xususiy sektorda innovatsion texnologiyalarni rivojlantirish va startaplar uchun qo'llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqish investitsiyalarni jalb qilishda samarali yondashuv bo'ladi.

Infratuzilma va energiya tizimini rivojlantirish. O'zbekistonning infratuzilmasi va energetika sektorida kengayish va modernizatsiya talab etiladi. Investitsiyalarni jalb qilish uchun samarali transport tizimi, energetika va kommunikatsiya infratuzilmasini yaratish zarur. Bu nafaqat investorlarni jalb qilish, balki iqtisodiy o'sishni ham rag'batlantiradi.

Xususiy sektor bilan hamkorlikni kuchaytirish. Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni yanada mustahkamlash lozim. O'zbekiston hukumati xususiy sektorga qulay sharoitlar yaratish, investitsiya imkoniyatlarini kengaytirish va sanoat tarmoqlarini rivojlantirishda xususiy sektorni faol jalb etishi kerak.

Huquqiy tizimni mustahkamlash va shaffoflikni oshirish. Investitsiya muhitini yaxshilash uchun huquqiy tizimni mustahkamlash zarur. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda huquqiy xavfsizlik va shaffoflik muhim omil bo'lib qolmoqda. Mamlakatda soliq va huquqiy tartiblarni soddalashtirish, investorlarga xizmat ko'rsatish tizimini shaffof qilish orqali ishonchni oshirish kerak.

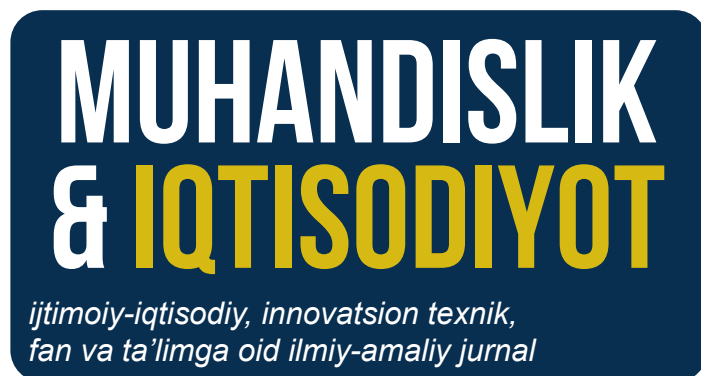
Ijtimoiy va ekologik barqarorlikni ta'minlash. Investitsiyalarni jalb qilishda ijtimoiy va ekologik omillarni hisobga olish zarur. Davlat ekologik xavfsizlikni ta'minlash, ijtimoiy barqarorlikni saqlash va investitsiya loyihalarining ijtimoiy ta'sirini kamaytirishga qaratilgan siyosatlarni ishlab chiqishi lozim.

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda yangi mexanizmlar yaratish. O'zbekistonning investitsiya muhiti va investorlarni qo'llab-quvvatlash tizimini yanada samarali qilish uchun yangi mexanizmlar va dasturlarni joriy etish zarur. Masalan, investitsion shartnomalar, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish uchun davlat tomonidan maxsus dasturlarni ishlab chiqish hamda xorijiy investorlarga soliq imtiyozlari berish orqali iqtisodiy faollikni oshirish mumkin.

Yuqoridagi takliflar O'zbekistonning investitsion salohiyatini oshirish va mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishga erishishda muhim ahamiyatga ega. Davlatning iqtisodiy siyosati, xususi sektor bilan hamkorlik, huquqiy va ekologik tizimni isloh qilish orqali mamlakat investitsiyalarni jalb qilishda muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni o'z sharoitlariga moslashtirish esa mamlakat uchun rivojlanishning eng samarali yo'llarini topishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonov, X. (2020). *Investitsiyalarni jalb qilish va iqtisodiy rivojlanish*. Toshkent: «O'zbekiston» nashriyoti.
2. G'ulomov, S. (2019). *Mintaqaviy iqtisodiy rivojlanish va davlat islohotlari*. Toshkent: «O'qituvchi» nashriyoti.
3. Karimov, I. (2017). *Iqtisodiy islohotlar va investitsiyalarni rag'batlantirish*. Toshkent: «Tafakkur» nashriyoti.
4. Mirzaev, M. (2021). Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda samarali siyosat. *O'zbekiston iqtisodiyoti* jurnali, 23(6), 45–52-betlar.
5. Tursunov, R. (2022). *Davlat va xususiy sektor hamkorligi: O'zbekiston tajribasi*. Toshkent: «Iqtisodiy nazariyalar» nashriyoti.
6. Shukurov, D. (2018). *Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda davlat siyosati*. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi, Toshkent.
7. Hasanov, N. (2020). *Infratuzilma va iqtisodiy rivojlanish*. Toshkent: «Sanoat iqtisodiyoti» nashriyoti.
8. Isroilov, A. (2019). Global investitsion muhit: Xorijiy tajribalar va O'zbekiston uchun amaliy maslahatlar. *Investitsion rivojlanish* jurnali, 12(4), 98–102-betlar.
9. Yuldashev, E. (2018). Xorijiy investitsiyalar va iqtisodiy o'sish. *Iqtisodiy tadqiqotlar* ilmiy-nazariy jurnali, 15(2), 67–72-betlar.
10. Nurmuhhammadov, S. (2019). O'zbekistonda investitsiya muhitini takomillashtirish. *Xalqaro iqtisodiy hamkorlik* jurnali, 11(3), 34–41-betlar.

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100